

ἐπολιτεύσατο Περικλῆς, οὕτως Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος, οὕτω Δίωμι ὁ Συρακούσιος, οὕτως Ἐπαμεινώνδας ὁ Θηβαῖος· ὧν ἑκάτερος Πλάτωνος ἐγένετο συνουσιαστής. Καί περὶ μὲν παιδείας οὐκ οἶδ' ὅ,τι δεῖ πλείονα λέγοντα διατριβεῖν. Πρὸς δὲ τοῖς εἰρημένοις χρήσιμον, μᾶλλον δὲ ἀναγκαῖόν ἐστι, μηδὲ τῆς τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων κτήσεως ὀλιγώρως ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τούτων ποιῆσθαι συλλογὴν κατὰ τὸ γεωργῶδες· τὸν γὰρ αὐτὸν τρόπον ἔργανον τῆς παιδείας ἢ χρῆσις τῶν βιβλίων ἐστὶ, καὶ ἀπὸ πηγῆς τὴν ἐπιστήμην τηρεῖν συμβέβηκεν.

ἦ. Οὐ τοίνυν ἄξιον οὐδὲ τὴν τῶν σωμάτων ἀγωνίαν παρορᾶν, ἀλλὰ ἔμπροσθεν ἐς παιδοτρίβου τοὺς παῖδας ἱκανῶς ταῦτα διαπνεεῖν, ἅμα μὲν τῆς τῶν σωμάτων εὐρυθμίας ἕνεκεν, ἅμα δὲ καὶ πρὸς ῥώμην. Καλοῦ γὰρ γήραος Σεμέλιον ἐν παισὶν ἢ τῶν σωμάτων εὐεξία. Καθάπερ οὖν ἐν εὐδία τὰ πρὸς τὸν χειμῶνα προσήκε παρασκευάζειν, οὕτως ἐν νεότητι τὴν εὐταξίαν καὶ τὴν σωφροσύνην ἐφόδιον εἰς τὸ γῆρας ἀποτίθεσθαι. Οὕτω δὲ δεῖ ταμειεύεσθαι τὸν τοῦ σώματος πόνον, ὡς μὴ καταξήρους γινομένους πρὸς τὴν τῆς παιδείας ἐπιμέλειαν ἀπαγορεύειν. Κατὰ γὰρ Πλάτωνα ὕπνοι καὶ κόποι μαθήμασι πολέμιοι. Καὶ τί ταῦτα, ἀλλ' ὁ πάντων ἐστὶ κυριώτατος τῶν εἰρημένων, σπεύδω λέγειν. Πρὸς γὰρ τοὺς στρατιωτικούς ἀγῶνας τοὺς παῖδας ἀσκητέον, ἐν ἀκοντισμοῖς αὐτοὺς καταθλοῦντας, καὶ τοξείαις καὶ θήραις. Τὰ γὰρ τῶν ἠττωμένων ἐν ταῖς μάχαις ἀγαθὰ, τοῖς νικῶσιν ἄθλα πρόκειται· πόλεμος δὲ ἐσκιατραφημένην σωμάτων ἕξιν οὐ δέχεται· ἰσχνὸς δὲ στρατιώτης πολεμικῶν ἀγῶνων ἐβᾶς, ἀθλητῶν καὶ πολεμίων φάλαγγας διωθεῖ. Τί οὖν ἄν τις εἴποι, σὺ δὲ δὴ περὶ τῆς τῶν ἐλευθέρων παιδῶν ἀγωγῆς ὑποσχόμενος παραγγέλματα δώσειν, ἔπειτα φαίνη τῆς μὲν τῶν πενήτων καὶ δημοτικῶν παραμελῶν ἀγωγῆς, μόνοις δὲ τοῖς πλούσιοις ὁμονοεῖς τὰς ὑποθήκας διδόναι. Πρὸς οὓς οὐ χαλεπὸν ἀπαντῆσαι. Ἐγὼ γὰρ μάλιστα ἂν βουλοίμην, πᾶσι κοινῇ χρήσιμον εἶναι τὴν ἀγωγὴν· εἰ δὲ τινες ἐνδεῶς τοῖς ἰδίοις πράττοντες ἀδυνατήσουσι τοῖς ἐμοῖς χρήσασθαι παραγγέλμασι, τὴν τύχην αἰτιάσθωσαν, οὐ τὸν ταῦτα συμβουλευόντα. Πειρατέον μὲν οὖν εἰς δύναμιν, τὴν κρατίστην ἀγωγὴν ποιῆσθαι τῶν παιδῶν, καὶ τοῖς πένησιν· εἰ δὲ μὴ, τῇ γε δυνατῇ χρηστέον. Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως

7. Κατὰ τὸ γεωργῶδες] Τούτέστιν ὡς αἰετοὺς οἱ γεωργοί. — Οὐ κτήσις, ἀλλ' ἔργον τῆς παιδείας] Τούτέστιν οὐκ ἢ κτήσις, ἀλλ' ἢ μεταχειρίσις τῶν βιβλίων κήρυξις τὸν ἄνθρωπον πεπαιδευμένον

ἢ 6. Φάλαγγ] ἢ Μακεδονικὴ συνίστατο ἀπὸ 8000 ἐκλελεγμένους στρατιώτας πεζοῦς· ἰδὲ περὶ ταύτης Ἄρριανον, Ἐκδ. Κ. Νεοφύτου.

τῷ λόγῳ παρεφορτισάμην, ἵν' ἐφεξῆς καὶ τᾶλλα τὰ φέροντα πρὸς τὴν ὀρθὴν τῶν νέων ἀγωγὴν συνάψω.

Σ'. Κακείνῳ φημι, δεῖν τοὺς παῖδας ἐπὶ τὰ καλὰ τῶν ἐπιτη-
 δευμάτων ἄγειν παραινέσει καὶ λόγοις, μὴ μὰ Δία πλῆγαις
 μηδ' αἰκισμοῖς. Δοκεῖ γάρ που ταῦτα τοῖς δούλοις μᾶλλον, ἢ τοῖς
 ἐλευθέροις· πρέπειν ἀποναρακῶσι γὰρ καὶ φοίττουσι πρὸς τοὺς
 πόνους, τὰ μὲν διὰ τὰς ἀλγηδόνας τῶν πλῆγων, τὰ δὲ καὶ διὰ τὰς
 ὕβρεις. Ἐπαινοὶ δὲ καὶ ψόγοι πάσης εἰσὶν αἰκίας ὠφελιμώτεροι
 τοῖς ἐλευθέροις· οἱ μὲν ἐπὶ τὰ καλὰ παρορμῶντες, οἱ δὲ ἀπὸ τῶν
 αἰσχρῶν ἀνείργοντες. Δεῖ δ' ἐναλλάξ καὶ ποικίλως χρῆσθαι ταῖς
 ἐπιπλήξεσι καὶ τοῖς ἐπαίνοις· κἀπειδὴν ποτε εὐφρανῶνται, ταῖς
 ἐπιπλήξεσιν ἐν αἰσχρῇ ποιῆσθαι καὶ πάλιν ἀνακαλεῖσθαι τοῖς
 ἐπαίνοις· καὶ μιμῆσθαι τὰς τιθάς, αἰτινας, ἐπειδὴν τὰ παιδία
 κλαυθμυροῖσασιν, εἰς παρηγορίαν πάλιν τὸν μαστὸν ὑπέχουσι. Δεῖ
 δὲ αὐτοὺς μηδὲ τοῖς ἐγκωμίοις ἐπαίρειν καὶ φυσᾶν· χαυνοῦνται
 γὰρ ταῖς ὑπερβολαῖς τῶν ἐπαίνων καὶ θρύπτονται. Ἦδη δέ τι-
 νας ἐγὼ εἶδον πατέρας, οἷς τὸ λίαν φιλεῖν τοῦ μὴ φιλεῖν αἴτιον
 κατέστη. Τί οὖν ἐστίν, ὃ βούλομαι λέγειν, ἵνα τῷ παραδείγματι
 φωτεινότερον ποιήσω τὸν λόγον. Σπεύδοντες γὰρ τοὺς παῖδας ἐν
 πᾶσι τάχιστον πρωτεύσαι, πόνους αὐτοῖς ὑπερμέτρους ἐπιβάλλουσι,
 οἷς ἀπαυδῶντες ἐκπίπτουσι, καὶ ἄλλως βαρυνόμενοι ταῖς κακο-
 παθείαις οὐ δέχονται τὴν μάθησιν εὐηνίως. Ὡσπερ γὰρ τὰ φυτὰ
 τοῖς μὲν μετρίοις ὕδασι τρέφεται, τοῖς δὲ πολλοῖς πνίγεται, τὸν
 αὐτὸν τρόπον καὶ ἡ ψυχὴ, τοῖς μὲν συμμέτροις αὔξεται πόνους, τοῖς δὲ
 ὑπερβάλλουσι βαπτίζεται. Δοτέον οὖν τοῖς παισὶν ἀναπνοὴν
 τῶν συνεχῶν πόνων, ἐνθυμουμένους, ὅτι πᾶς ὁ βίος ἡμῶν εἰς ἄ-
 νεσιν καὶ σπουδῇν διήρηται καὶ διὰ τοῦτο οὐ μόνον ἐγρήγορσις,
 ἀλλὰ καὶ ὕπνος εὐρέθη· οὐδὲ πόλεμος, ἀλλὰ καὶ εἰρήνη· οὐδὲ
 χειμῶν, ἀλλὰ καὶ εὐδία· οὐδ' ἐνεργοὶ πράξεις, ἀλλὰ καὶ ἔορται.
 Συνελόντι δὲ εἰπεῖν, ἡ ἀνάπαυσις τῶν πόνων ἄρτυμά ἐστι. Καὶ
 οὐκ ἐπὶ τῶν ζώων μόνον τοῦτο ἴδοι τις γινόμενον, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ
 τῶν ἀψύχων· καὶ γὰρ τὰ τόξα καὶ τὰς λύρας ἀνίσμεν, ἵνα ἐπιτεῖναι
 δυναθῶμεν. Καθόλου δὲ σώζεται, σῶμα μὲν, ἐνδεία· καὶ πληρώσει
 ψυχὴ δὲ, ἀνέσει καὶ πόνῳ. Ἄξιον δὲ ἐπιτιμᾶν τῶν πατέρων
 ἐνίοις, οἵτινες παιδαγωγοῖς καὶ διδασκάλοις ἐπιτρέψαντες τοὺς
 υἱεῖς, αὐτοὶ τῆς τούτων μαθήσεως οὔτε αὐτόπται γίνονται τοπα-
 ράπαν, οὔτε αὐτήκοοι, πλείστον τοῦ δέοντος ἀμαρτάνοντες. Αὐτοὺς

Σ'. 10. Ἐν αἰσχρῇ ποιῆσθαι Ἄντι αἰ-
 σχύνειν, εὐηνίως, μετὰ χαρᾶς, ἀγμενως.
 Τινὲς πατέρες κυριευμένοι ὄντες ἀπὸ ψευ-
 δεῖς καὶ τραχεῖας δόξης ὑποκαμβάνουσι
 ὅτι, ἐάν, εἰς τοὺς παῖδας αὐτῶν παραδο-
 θῶσι πολλὰ μαθήματα καὶ μάθωσιν, εὐθὺς

γάρ παρ' ὀλίγας ἡμέρας δεῖ δοκιμασίαν λαμβάνειν τῶν παιδῶν, ἀλλὰ μὴ τὰς ἐλπίδας ἔχειν ἐν μισθωτοῦ διαθέσει· καὶ γὰρ ἐκεῖνοι πλείονα ποιήσονται τὴν ἐπιμέλειαν τῶν παιδῶν, μέλλοντες ἐκάστοτε διδόναι τὰς εὐδύνας. Κάνταῦθα δὴ τὸ ῥηθὲν ὑπὸ τοῦ ἵπποκόμου χάριεν, ὡς οὐδὲν οὕτω παιίνει τὸν ἵππον ὡς βασιλέως ὀφθαλμός. Πάντων δὲ μάλιστα τὴν μνήμην τῶν παιδῶν ἀσκεῖν καὶ συνεθίζειν· αὕτη γὰρ ὡσπερ τῆς παιδείας ἐστὶ ταμειῶν καὶ διὰ τοῦτο μητέρα τῶν Μουσῶν ἐμυθολόγησαν εἶναι τὴν Μνημοσύνην, αἰνιττόμενοι καὶ παραθηλοῦντες, ὅτι οὕτως οὐδὲν γεννᾶν καὶ τρέφειν, ὡς ἡ μνήμη, πέφυκε. Καὶ τοίνυν ταύτην καὶ ἀμφοτέρω ἀσκητέον, εἴτε ἐκ φύσεως μνήμονες εἴεν οἱ παῖδες, εἴτε καὶ τοῦναντίον ἐπιλήσιμονες. Τὴν γὰρ πλεονεξίαν τῆς φύσεως ἐπιρρώσομεν, τὴν δ' ἔλλειψιν ἀναπληρώσομεν· καὶ οἱ μὲν τῶν ἄλλων ἔσονται βελτίους, οἱ δ' ἐαυτῶν. Τὸ γὰρ Ἡσιόδειον καλῶς εἴρηται,

Εἰ γὰρ κεν καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρῷ καταθεῖο,

Καὶ Σαμὰ τοῦθ' ἔρδοις, τάχα κεν μέγα καὶ τὸ γένοιτο.

Μὴ λανθανέτω τοίνυν μηδὲ τοῦτο τοὺς πατέρας, ὅτι τὸ μνημονικὸν τῆς μαθήσεως μέρος· οὐ μόνον πρὸς τὴν παιδείαν, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς τοῦ βίου πράξεις, οὐκ ἐλαχίστην συμβάλλεται μοῖραν. Ἡ γὰρ τῶν γεγενημένων πράξεων μνήμη τῆς περὶ τῶν μελλόντων εὐβουλίας γίγνεται παράδειγμα.

ι. Καὶ μὲν τοι καὶ τῆς αἰσχρολογίας ἀπακτέον τοὺς υἱεῖς. Λόγος γὰρ ἔουγου σκιή, κατὰ Δημόκριτον. Εἶτα γεμὴν ἐντευκτικούς αὐτοὺς εἶναι παρασκευαστέον καὶ φιλοπροσηγόρους· οὐδὲν γὰρ, ὡς τὰ ἀνέντευκτα τῶν ἡθῶν, ἐστὶν οὕτως ἀξιομίσητον. Ἐτι τοίνυν οἱ παῖδες ἀμισεῖς γίγνουσι ἂν τοῖς συνοῦσι, μὴ παντελῶς ἐν ταῖς ζητήσεσιν ἀπαραχώρητοι γινόμενοι. Οὐ γὰρ τὸ νικᾶν μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἠττάσθαι ἐπίστασθαι καλόν, ἐν οἷς τὸ νικᾶν βλαβερὸν· ἐστὶ γὰρ ὡς ἀληθῶς καὶ * νίκη Καθμεία. Ἐχω δὲ μάρτυρα τούτων Εὐριπίδην τὸν σοφὸν ἐπαγαγέσθαι, λέγοντα,

Δυσὲν λεγόντοιν, Σατέρου θυμουμένου,

Ὁ μὴ ἀντιτείνων ταῖς λόγοις σοφώτερος.

Ἄ τοίνυν τῶν εἰρημένων οὐδενὸς ἠττόν ἐστιν, ἀλλὰ καὶ μάλλον ἐπιτηδευτέα τοῖς νέοις, καὶ δὴ λεκτέον. Ταῦτα ὅέ ἐστι, τὸν βίον

θέλουν γένει σοφοί. — 5. Ἴπποκόμου] Οὗτος κατὰ τὸν Ἀριστ. βιβλ. β'. οἰκ. ἦτο Πέρσης. — 8. Μνημοσύνην καὶ Μοῦσαι] Ἰδὲ Μυθολ.

ι. 2. Σκιή] Ἰων. ἀντι σκιά. * Νίκη Καθμεία ἦεν ἐκάτερα τὰ μέρη δὲν ἀπέλαυσαν τίποτε· ἡ Παρομιμία προήλθεν ἐκ τῆς προσηγορίας τῶν οὐκ ἀδελφῶν Ἐτεοκλέους

καὶ Πολυνείκου, οὗτοι ἦσαν υἱοὶ τοῦ Οἰδίποδος βασιλέως τῶν Θεβῶν (αἱ ὁποῖαι λέγονται καὶ Καθμεία) οἱ τινες μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατρὸς αὐτῶν ἐσυμφώνησαν περὶ τῆς βασιλείας νῦν διοικῶσιν ὁ ἕτερος παρ' ἑαυτὸν, ταυτέστιν ὁ εἰς τὸν ἕνα χρόνον, καὶ ὁ ἕτερος τὸν ἄλλον· καὶ ἐπειδὴ ὁ Ἐτεοκλῆς παρέβη τὴν συμφωνίαν, μοι

ἄτρύφητον ἀσκεῖν, τὸ τὴν γλώτταν κατέχειν, τὸ τῆς ὀργῆς ὑπε-
 ράνω γίγνεσθαι, τὸ τῶν χειρῶν κρατεῖν. Τούτων ἕκαστον ἡλικίον
 ἐστὶ σκεπτέον· ἔσται δὲ ἐπὶ παραδειγμάτων γνωριμώτερα. Οἷον,
 ἵνα ἀπὸ τοῦ τελευταίου πρῶτον ἀρξώμαι, τὰς χεῖρας τινὲς ὑπο-
 σχόντες λήμμασιν ἀδίκοις, τὴν θόξαν τῶν προβεβιωμένων ἐξέ-
 χεαν ὡς Γύλιππος ὁ Λακεδαιμόνιος, τὰ σακκία τῶν χρημάτων
 παραλύσας, φυγὰς ἀπηλάθη τῆς Σπάρτης. Τόγε μὴν ἀόργητον
 ἀνδρὸς ἐστὶ σοφοῦ. Σωκράτης μὲν γὰρ, λακτίσαντος αὐτὸν
 νεανίσκου Θρασέως, μάλ' αὖ καὶ βδελυροῦ, τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ὀρῶν
 ἀγανακτοῦντας καὶ σφαθάζοντας, ὡς καὶ διώκειν αὐτὸν ἐθέλειν,
 ἄρα, ἔφησε, καὶ εἴ με ὄνος ἐλάκτισεν, ἀντιλακτίσαι τοῦτον ἠ-
 ξιώσατε ἄν, οὐ μὴν ἐκεῖνός γε παντελῶς κατεπροΐξατο· πάντων
 δ' αὐτὸν ὀνειδιζόντων καὶ λακτιστὴν ἀποκαλούντων, ἀπήγξατο.
 Ἀριστοφάνους δὲ, ὅτε τὰς νεφέλας ἐξέφερε, παντοίως πᾶσαν ὕβριν
 αὐτοῦ κατασκευδανύντος, καὶ τινος τῶν παρόντων, τὰ τοιαῦτα
 ἀνακωμωδοῦντος, οὐκ ἀγανακτεῖς, εἰπόντος, ὦ Σώκρατες; μὰ Δί'
 οὐκ ἔγωγε, ἔφησεν, ὡς γὰρ ἐν συμποσίῳ μεγάλῳ τῷ Θεάτρῳ
 σκώπτομαι. Ἀδελφὰ τούτοις καὶ σύζυγα φανήσονται πεποιηκότες
 Ἀρχύτας ὁ Ταραντῖνος καὶ Πλάτων. Ὁ μὲν γὰρ ἐπανελθὼν ἀπὸ
 τοῦ πολέμου (στρατηγῶν δὲ ἐτύγχανε) γῆν καταλαβὼν κεχερ-
 σωμένην, τὸν ἐπίτροπον καλέσας αὐτῆς, Ὠμῶξας ἄν, ἔφησεν,
 εἰμὴ λίαν ὀργιζόμεν. Πλάτων δὲ δούλῳ λίχνῳ καὶ βδελυρῷ
 Συμωθεῖς, τὸν τῆς ἀδελφῆς υἱὸν Σπεύσιππον καλέσας. Τοῦτον
 ἔφησεν, ἀπελθὼν κρότησον· ἐγὼ γὰρ πάνυ Συμῶμαι. Χαλεπὰ
 δὲ ταῦτα καὶ δυσμίμητα, φαίη τις ἄν. Οἶδα καὶ γὰρ. Πειρατέον οὐκ
 εἰς ὅσον οἷόν τ' ἐστὶ, τούτοις παραδείγμασι χρωμένους, τὸ πολὺ
 τῆς ἀκρατοῦς καὶ μαινομένης ὑφαιρεῖν ὀργῆς. Οὐδὲ γὰρ ἐς τᾶλλα
 ἐνάμιλλοι ταῖς ἐκείνων ἐσμέν οὔτ' ἐμπειρίας, οὔτε καλοκάγαθίαις
 ἀλλ' οὐδὲν ἦτον ἐκείνων, ὡς περ Θεῶν ἱεροφάνται καὶ δαδούχοι τῆς
 σοφίας ὄντες, ὅσα πέρ ἐστιν ἐν δυνατῷ, ταῦτα μιμῆσθαι καὶ πε-
 ρικνίζειν ἐπιχειροῦμεν. Τὸ τοίνυν τῆς γλώττης κρατεῖν περὶ
 τούτου γὰρ, ὡς περ ὑπεβέμην, εἰπεῖν λοιπόν· εἴ τις μικρὸν καὶ
 φαῦλον ὑπέληψε, πλεῖστον διαμαρτάνει τοῦ δέοντος. Σοφὸν γὰρ
 εὐκαιρὸς σιγή, καὶ παντὸς λόγου κρείττων. Καὶ διὰ τοῦτο, μοι

νομαχήσαντες ἐρόνευσαν ἀλλήλους. — 14. Νεφέλας] Τὴν κωμωδίαν, ἣτις ἐπιγράφεται Νεφέλαι. — 18. Ἀδελφὰ τούτοις] Ἐπιθετικῶς λαμβάνεται ἐνταῦθα. — 27. Οὐδὲ γὰρ ἐς τᾶλλα . . . ἀλλ' οὐδὲν ἦττον . . . μιμῆσθαι καὶ περικνίζειν ἐπιχειροῦμεν) Ἡ ἔννοια, ἡμεῖς ἐκείνους δὲν φθάνομεν

οὔτε εἰς τὰς ἐπιστήμας, οὔτε εἰς τὰς ἀρετάς, μ' ὅλον τοῦτο προέπει νὰ πασχίζωμεν ὀχι ἀλιγώτερον ἀπὸ ἐκείνους, ὅσον εἶναι δυνατόν ὡς ἱερεῖς τῶν Θεῶν καὶ ὑπηρετεῖται τῆς σοφίας νὰ μιμῶμεθα καὶ νὰ ἀκολουθῶμεν αὐτούς (τὸν Ἀρχύταν καὶ Πλά-

δοκεῖ, τὰς μυστηριώδης τελετὰς οἱ παλαιοὶ κατέδειξαν, ἵνα ἐν ταύταις σιωπᾶν ἐθισθέντες, ἐπὶ τὴν τῶν ἀνθρωπίνων μυστηρίων πίστιν τὸν ἀπὸ τῶν Θεῶν μεταφέρωμεν φόβον. Καὶ γὰρ αὐτὸς, σιωπήσας μὲν οὐδείς μετενόησε, λαλήσαντες δέ, παμπληθεῖς. Καὶ τὸ μὲν σιγηθὲν ἐξείπειν ῥαδίον, τὸ δὲ ῥηθὲν ἀναλαβεῖν ἀδύνατον. Μυρίους δ' ἔγωγε οἶδα ἀκούσας τάς μαιγίσταις συμφοραῖς περιπεσόντας διὰ τὴν τῆς γλώττης ἀκρασίαν. Ὡν τοὺς ἄλλους παραλιπῶν, ἐνὸς ἠδυσίῳ, τυποῦ ἔνεκεν, ἐπιμνησθήσομαι. Τοῦ γὰρ Φιλαδέλφου γήμαντος τὴν ἀδελφὴν Ἀρσινόην, Σωτάδης εἰπὼν,

Εἰς οὐχ ὅσιν τρυμαλιῆν τὸ κέντρον ὠθεῖς,

ἐν δεσμωτηρίῳ πολλοὺς κατεσάπη χρόνους, καὶ τῆς ἀκαιροῦ λαλιᾶς οὐ μεμπτήν ἔδωκεν δίνην· ἵνα δὲ γέλωτα παράσχη τοῖς ἄλλοις, αὐτὸς πολὺν χρόνον ἔκλαυσεν. Ἐνάμιλλα δὲ τούτοις καὶ σύζυγα καὶ Θεόκριτος ὁ σοφιστὴς εἶπέ τε καὶ ἔπαθε, καὶ πολὺ θεινότερα. Ἀλεξάνδρου γὰρ πορφυρᾶς ἐσθῆτας κελεύσαντος κατασκευάζειν τοὺς Ἕλληνας, ἵνα ἐπαμειβῶν τὰ ἐπινίκια τοῦ πολέμου τοῦ κατὰ τῶν βαρβάρων θύσειε, καὶ τῶν ἐθνῶν κατὰ κεφαλὴν εἰσφερόντων ἄργυρον. Πρότερον μὲν, ἔφησεν, ἠμφισβήτουν, νῦν δ' ἠσθημαὶ σαφῶς, ὅτι ὁ πορφυρεὸς Ὀμήρου θάνατος οὗτός ἐστι. Ἐξ ὧν ἐχθρὸν ἐκτίσατο τὸν Ἀλέξανδρον. Ἀντίγονον δὲ τὸν βασιλέα τῶν Μακεδόνων ἐτερόφθαλμον ὄντα, τὴν πῆρωσιν προφέρων, εἰς οὐ μετρίαν ὀργὴν κατέστησε. Τὸν γὰρ ἀρχιμάγειρον Εὐτροπίωνα γεγεννημένον ἐν τάξει ἐκπέμψας, παραγενέσθαι πρὸς αὐτὸν ἤξιον, καὶ λόγον δοῦναι καὶ λαβεῖν ταῦτα δὲ ἀπαγγέλοντος ἐκείνου πρὸς αὐτόν, καὶ πολλάκις προσιόν-

πωνα). — 1. Μυστηριώδεις τελεταὶ] Ἐλέγοντο τὰ ἐν τῇ Ἐλευσίῳ μεγάλα καὶ μικρὰ μυστήρια, τῶν ὁποίων τὰ μὲν ἐτελοῦντο μὲ ἀκραν σιωπῆν εἰς τιμὴν τῆς Δήμητρος κατὰ πέμπτον ἔτος· τὰ δὲ εἰς τὸν Ἡρακλέα κατὰ τρίτον ἔτος. *Φιλαδέλφου] Οὗτος ἦτον ὁ τρίτος Πτολεμαῖος βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου καὶ υἱὸς τοῦ δευτέρου Πτολεμαίου Λάγου. Ἐπωνομάσθη δὲ Φιλαδέλφος, διότι ἔλαβεν εἰς γυναῖκα τὴν ἀγαπητὴν ἀδελφὴν του· αὐτὸς διώρισε τοὺς 70 Ἑρμηνευτὰς νὰ μεταφράτουν, τὴν ἀγίαν Γραφὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν, ἐσύστητε καὶ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Ἀλεξανδρείας. — 16. Τὰ ἐπινίκια θύσειε] Διὰ νὰ θυσιάσῃ καὶ νὰ ἐορτάσῃ διὰ τὴν κατὰ τῶν βαρβάρων νίκη. — 17. Κατὰ κεφαλὴν, εἰσφερόντων ἄργυρον) Τοῦτο σημαίνει τὸ Γερμανιστὶ ἐκτραζόμενον Kopf Steuer geben. — 19. Οὗτός ἐστιν ὁ πορφυρεὸς θάνατος τοῦ Ὀμήρου.) Εἰς τὴν ἰλ. ἐ. 82. ἰτρορεῖται ἐν τῷ

» Τὸν δὲ κατ' ὄσσε

» Ἐλλαβε πορφυρεὸς θάνατος καὶ
» μοῖρα κραταιή.»

ὁ Ποιητὴς ἀποβλέπων εἰς τὸν τρόπον τοῦ θανάτου, κατὰ τὸν ὁποῖον ἐρονεύθη ὁ Ὑψήνωρ ἀπὸ τὸν Εὐρύπυλον, ὀνομάζει πορφυροῦν, διὰ τὸ πορφυροῦν χρῶμα τοῦ αἵματος· ἐπειδὴ ἔλαβε τριαύτην θανατηφόρον πληγὴν εἰς τὸν ὤμον, ὥστε ἀφ' οὗ ἐβάφη τὸ σῶμα τοῦ πανταχόθεν ἀπὸ τὴν ῥύσιν τοῦ αἵματος ἀνάγκη ἦτο νὰ ἀποθάνῃ καὶ αὐτὸς καταβαπτισμένος μέσα εἰς τὸ αἷμα· ἢ δὲ ἐννοία τοῦ Θεοκρίτου εἶναι αὕτη· Ὅ,τι ἐπροξένησεν εἰς τὸν Ὑψήνωρα τὸ αἰμοβαρὲς σῶμα, τοῦτο προξενούσιν εἰς τοὺς Ἕλληνας αἱ πορφυραὶ ἐσθῆτες τοῦ Ἀλεξάνδρου· τουτέστιν ἃ μὲν ἐθανατώθη, οἱ δὲ καταχτῶσιν εἰς τὴν ἐσχάτην πτωχείαν, ἢ ὁποῖα εἶναι χειρότερα ἀπὸ τὸν θάνατον.

τος, Εὐ οἶδα, ἔφησεν ὅτι ὠμόν με θέλεις τῷ Κύκλωπι παραθεῖ-
 ναι ὄνειδίζων, τῷ μὲν, ὅτι πηρός, τῷ δέ, ὅτι μάγειρος ἦν· κα-
 κείνος, Τοιγαροῦν, εἰπὼν, τὴν κεφαλὴν οὐχ ἔξεις, ἀλλὰ τῆς ἀθυ-
 ροστομίας ταύτης καὶ μανίας δώσεις δίκην, ἀπήγγειλε τὰ εἰρη-
 μένα τῷ βασιλεῖ· καὶ ὁ μὲν πέμψας ἀνείλε τὸν Θεόκριτον. Παρὰ
 πάντα δὲ ταῦτα, ὅπερ ἐστὶν ἱεροπρεπέστατον, συνειστέον τοὺς
 παῖδας τάληθῃ λέγειν τὸ γὰρ ψεύδεσθαι, δουλοπρεπές, καὶ πᾶσιν
 ἀνθρώποις μισεῖσθαι ἄξιον, καὶ οὐδὲ μετρίοις δούλοις συγγνωστόν.

ιά. Ταῦτα μὲν οὖν οὐκ ἐπιδοιάσας οὐδὲ μελλήσας περὶ τῆς
 τῶν παιδῶν ευκοσμίας καὶ σωφροσύνης διεῖλεγμαί περὶ δὲ τοῦ
 ῥηθήσεσθαι μέλλοντας ἀμφιδόξος εἰμι καὶ διχογνώμων, καὶ τῆδε
 κακείσε κλίνων ὡς ἐπὶ πλάστιγγος, πρὸς οὐδέτερον ῥῆψαι δύνα-
 μαι· πολὺς δ' ὄγκος ἔχει με καὶ τῆς εἰσηγήσεως καὶ τῆς ἀπο-
 τροπῆς τοῦ πράγματος. Αποτολμητέον οὖν ὁμῶς εἰπεῖν αὐτό. Τί
 οὖν τοῦτό ἐστι; πότερα δεῖ τοὺς ἐρώντας τῶν παιδῶν ἔαν τούτοις
 συνεῖναι καὶ συνδιατρίβειν, ἢ τούναυτίον εἰργεῖν αὐτούς καὶ ἀπο-
 σοθεῖν τῆς πρὸς τούτους ὁμιλίας προσῆκεν; Ὅταν μὲν γὰρ ἀπο-
 βλέπω πρὸς τοὺς πατέρας αὐθεκάστους καὶ τὸν τρόπον ὁμφαιίας
 καὶ στρυφνοῦς, οἱ διὰ τὴν τῶν τέκνων ὕβριν οὐκ ἀνεκτὴν νομίζου-
 σι τὴν τῶν ἐρώντων ὁμιλίαν, εὐλαδοῦμαι ταύτης εἰσηγητῆς γενέ-
 σθαι καὶ σύμβουλος· ὅταν δ' αὖ πάλιν ἐνθυμηθῶ τὸν Σωκράτην,
 τὸν Πλάτωνα, τὸν Ξενοφῶντα, τὸν Αἰσχίνην, τὸν Κέδητα, τὸν
 πάντα χορὸν ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, οἱ τοὺς ἄρρενας ἐδοκίμασαν
 ἔρωτας, καὶ τὰ μεράκια προήγαγον, ἐπί τε παιδείαν καὶ δημα-
 γωγίαν καὶ τὴν ἀρετὴν τῶν τρόπων, πάλιν ἕτερος γίνομαι, καὶ
 κάμπτομαι πρὸς τὸν ἐκείνον τῶν ἀνδρῶν ζῆλον. Μαρτυρεῖ δὲ τού-
 τοις Εὐριπίδης οὕτω λέγων,

Ἄλλ' ἐστὶ δὴ τις ἄλλος ἐν βροτοῖς ἔρωσ,
 Ψυχῆς δικαίας σώφρονός τε καγαθῆς.

Τὸ δὴ τοῦ Πλάτωνος σπουδῇ καὶ χαριεντισμῷ μειγμένον οὐ
 παραλείπτεον· ἐξεῖναι γὰρ φησι δεῖν τοῖς ἀριστεύσασιν, ὃν ἀν-
 βούλωνται τῶν καλῶν φιλησαί. Τοὺς μὲν οὖν τῆς ὥρας ἐπιθυμοῦν-
 τας ἀπελαύνειν προσῆκε· τοὺς δὲ τῆς ψυχῆς ἐραστάς, ἐγκρίνειν κα-
 τὰ τὸ σύνολον. Καὶ τοὺς μὲν Θήβησι καὶ τοὺς Ἡλιδί φευκτέου
 ἔρωτας, καὶ τὸν ἐκ Κρήτης καλούμενον ἀρπαγμόν· τοὺς δὲ Ἀ-
 θήνησι καὶ τοὺς ἐν Λακεδαιμόνι ζηλωτέον, καὶ τῶν παιδῶν μι-
 μητέον. Περὶ μὲν οὖν τούτων, ὅπως ἕκαστος αὐτὸς ἑαυτὸν πέ-

ιά. 26. Θήβησι, Ἡλιδί, Ἀθήνησι) ἰδὲ τὸν ὁποῖον ἤρπασεν ὁ Ζεὺς ἐκ τῆς
 Γραμμ.

— 27. Ἀρπαγμόν] Τὸν τοῦ Γανυμήδους
 φαίνεται νὰ ἐννοῆ ἔνταυθα ὁ Συγγραφεύς,

τὸν ὁποῖον ἤρπασεν ὁ Ζεὺς ἐκ τῆς
 Κρήτης· διότι εἰς τὰς Θήβας, Ἡλιδα καὶ
 Κρήτην ἐκυρίευεν ἡ παιδοεραστία κα-
 ρὰ τοῖς Ἐθνικοῖς.

πεικεν, οὕτως ὑπολαμβάνεται· ἐγὼ δὲ, ἐπειδὴ περὶ τῆς τῶν παιδῶν εὐταξίας εἶρηκα καὶ κοσμιότητος, καὶ ἐπὶ τὴν τῶν μαιρακίων ἡλικίαν ἤδη μεταδῆσομαι, μικρὰ παντάπασιν εἰπὼν.

ιβ'. Πολλάκις γὰρ κατεμεμψάμην τοὺς μοχθηρῶν ἐθῶν γεγονότας εἰσηγητάς, οἵτινες τοῖς μὲν παισι παιδαγωγούς καὶ διδασκάλους ἐπέστησαν, τὴν δὲ τῶν μαιρακίων ὀρυμνὴν ἀνετον εἶασσαν νέμεσθαι· θέον αὖ τούτων πλείω ποιεῖσθαι τούτων εὐλάβειαν καὶ φυλακὴν ἢ τῶν παιδῶν. Τίς γὰρ οὐκ οἶδεν, ὅτι τὰ μὲν τῶν παιδῶν πλημμελήματα μικρὰ καὶ παντελῶς εἰσιν ἰάσιμα, παιδαγωγῶν ἴσως ὀλιγωρία, καὶ διδασκάλων περὶ ἀγωγὴν ἀνηκουστία· τὰ δὲ τῶν ἤδη νεανισκευομένων ἀδικήματα πολλάκις ὑπερφυᾶ γίνεται καὶ σφέτλια, ἀμετρία γαστρῶς, καὶ κλοπαὶ πατρῶων χρημάτων, καὶ κῶδοι, καὶ κῶμοι, καὶ πότοι, καὶ προθέτων ἔρωτες, καὶ γυναικῶν οἰκοφθοραὶ γαμετῶν. Οὐκοῦν τὰς τούτων ὀρυμνὰς ταῖς ἐπιμελείαις δεσμεύειν καὶ κατέχειν προσήκειν. Ἀταμίευτον γὰρ τῶν ἡδονῶν ἢ ἀκμῆ, καὶ σκιρτητικόν, καὶ γαλινουῦ θεόμενον· ὡσθ' οἱ μὴ τῆς ἡλικίας ταύτης ἐδῶμένως ἀντιλαμβάνομενοι τῇ διανοίᾳ διδόντες ἐξουσίαν ἐπὶ τὰ ἀδικήματα λαμβάνουσι. Δεῖ τοίνυν τοὺς ἔμπροσθεν πατέρας παρὰ τοῦτο μάλιστα τὸν καιρὸν φυλάττειν, ἐργηγορέναι, σωφρονίζειν τοὺς μαιρακίστους, διδάσκοντας, ἀπειλοῦντας, δεομένους, συμβουλεύοντας, ὑπισχνουμένους, παραδείγματα δεικνύοντας, τῶν μὲν διὰ φιληδονίαν συμφοραῖς περιπεσόντων, διὰ δὲ καρτερίαν ἔπαινον καὶ δόξαν ἀγαθὴν περιποιησαμένων. Δύο γὰρ ταῦτα ὡσπερὶ στοιχεῖα τῆς ἀρετῆς εἰσιν, ἐλπίς τε τιμῆς, καὶ φόβος τιμωρίας· ἡ μὲν γὰρ ὀρυμνικωτέρους πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν ἐπιτηδευμάτων, ἡ δὲ ὀκνηροὺς πρὸς τὰ φαῦλα τῶν ἔργων ἀπεργάζεται. Καὶ καθόλου δὲ ἀπείργειν προσήκει τοὺς παῖδας τῆς πρὸς τοὺς πονηροὺς ἀνθρώπους συνουσίας. Ἀποφέρονται γὰρ τι τῆς τούτων κακίας. Τοῦτο δὲ παρήγγελλε καὶ Πυθαγόρας αἰνίγμασιν, ἅπερ ἐγὼ παραθεῖς ἐξηγήσομαι καὶ γὰρ ταῦτα πρὸς ἀρετῆς κτῆσιν συμβάλλεται ῥοπήν οὐκ ἐλαχίστην, οἷον, μὴ γεύεσθαι μελανούρων· τουτέστι, μὴ συνδιατρίβειν μέλασιν ἀνθρώ-

ιβ'. 15. Λαμβάνουσι διδόντες] ἰδὲ Σύντ.

— 27. Αἰνίγμασι] Αἰνίγμα σημαίνει λόγον σκοτεινόν, τουτέστιν εἰς ποιούτου τρόπου ἐκφερόμενον, ὥστε νὰ μὴ δύναται τις νὰ καταλάβῃ εὐθὺς τὴν χυρίαν ἐννοίαν αὐτοῦ· ὁ Πυθαγόρας ὑπερέχων κατὰ τὰ ἄλλα, ἤθελ· νὰ ἐξέγη καὶ εἰς τὴν μέθοδον τῆς ἠθικῆς διδασκαλίας· ὅθεν ὁ αἰνιγμάτων ἐδίδασκε τὴν ἠθικὴν, διὰ νὰ νομίζωσιν οἱ ἀν-

θρώποι ὅτι ὑπὸ τὰ τοιαῦτα αἰνίγματα κρύπτεται ἡ ἀκριβεστάτη τῶν πραγμάτων ἀλήθεια.

— 29. Γεύεσθαι, ὑπερβαίνειν καὶ πλῆ· ἀπαρῖμ. ἀντὶ προσηκτικῆς, ἰδὲ Σύντ. — Μελανούρος] Ὀψάριον τι, ἔχον μαύρον σῶμα· τι ἐννοεῖ διὰ τοῦ αἰνιγματικοῦ λόγου, τὸ ἐξηγεῖ ὁ ἴδιος· Σὺ γὰρ αὐτὸς τουτέστι μὴ συναταστρέφεται μὲ κακοήθεις καὶ διεττηρημένους ἀνθρώπους

ποις διὰ κακότητιαν. Μηδὲ ζυγὸν ὑπερβαίνειν· ὅτι δεῖ τῆς δικαιοσύνης πλεῖστον ποιῆσθαι λόγον, καὶ μὴ ταύτην ὑπερβαίνειν. Μηδὲ ἐπὶ χοίνικα καθίσαι φεύγειν ἀργίαν, καὶ προνοεῖν, ὅπως τὴν ἀναγκαίαν παρασκευάσωμεν τροφήν. Μὴ παντὶ ἐμβάλλειν δεξιάν· ἀντὶ τοῦ, προχειρῶς οὐ δεῖ συναλλάσσειν. Μὴ φορεῖν στενὸν δακτύλιον· ὅτι δεῖ τὸν βίον ἐπιτηδεύειν, καὶ μὴ δεῖν δεσμῶ προσάπτειν αὐτόν. Πῦρ σιδήρῳ μὴ σκαλεύειν· ἀντὶ τοῦ, μὴ ἐρεθίζειν θυμούμενον, οὐ γὰρ προσήκεν, ἀλλ' ὑπείκειν τοῖς ὀργιζομένοις. Μὴ ἐσθίειν καρδίαν· μὴ βλάπτειν τὴν ψυχὴν, ταῖς φροντίσιν αὐτὴν κατατρέχοντα. Κυάμων ἀπέχεσθαι· ὅτι οὐ δεῖ πολιτεύεσθαι κυαμευταί γὰρ ἦσαν ἔμπροσθεν αἱ ψηφοφορίαι, δι' ὧν πέραιε ἐπετίθεσαν ταῖς ἀρχαῖς. Σιτίον εἰς ἀμίδα μὴ ἐμβάλλειν· ἐπιστημαίνει γὰρ, ὅτι εἰς πονηρὰν ψυχὴν ἀστείον λόγον ἐμβάλλειν οὐ προσήκεν· ὁ μὲν γὰρ λόγος τροφή διανοίας ἐστὶ τοῦτον δ' ἀκάθαρτον ἢ πονηρὰ ποιεῖ τῶν ἀνθρώπων. Μὴ ἐπιστρέφειν ἐπὶ τοὺς ὄρους ἐλθόντας· τούτεστι, μέλλοντας ἀποθνήσκειν, καὶ τὸν ὄρον τοῦ βίου πλησίον ἔντα ὄρωντας, φέρειν εὐκόλως καὶ μὴ ἀθυμεῖν. Ἀνακάμψω δὲ ἐπὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς τοῦ λόγου πρόθεσιν· ἀπάντων μὲν γὰρ, ὅπερ ἔφη, τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων ἀπάγειν δεῖ τοὺς παῖδας, μάλιστα δὲ τῶν κολάκων. Ὅπερ γὰρ πολλάκις καὶ πρὸς πολλοὺς τῶν πατέρων διατελῶν λέγω, καὶ νῦν ἂν εἴποιμι γένος οὐδὲν ἐστὶν ἐξωλέστερον, οὐδὲ μᾶλλον καὶ θάττον ἐκτραχηλίζον τὴν νεότητα, ὡς τῶν κολάκων, οἳ καὶ τοὺς πατέρας καὶ τοὺς παῖδας προρρίζουσιν ἐκτρίβουσι, τῶν μὲν τὸ γῆρας ἐπίλυπον,

διότι τὸ μέλαν χροῖμα ἐθεωρεῖτο πάντοτε ὡς σημεῖον κακίας· διὰ τοῦτο καὶ ὁ Σουλγρ. Λατίνος λέγει, hic niger est, hunc tu Romane caveo. οὗτος μέλας ἐστὶ, τοῦτον Ῥωμαῖτε φύλαξαι. — Μηδὲ ζυγὸν ὑπερβαίνειν] Τοῦτο σαφηνίζεται ἐκ τῶν ἐξῆς· ὅταν ἢ εἰς τὸ μέσον τοῦ ζυγοῦ ἐπὶ τῆς πλάστιγκος γλῶσσα κείτῃ ἀπ' ἀκριβῆς μεταξὺ τῶν πόλων τοῦ ἄξονος, τούτεστι δὲν ῥέπει ἐφ' ἑκάτερα τὰ μέρη, λέγεται ὅτι ὁ ζυγὸς ἴσταται ὀρθῶς, ὑπερβαίνεται δὲ, ὅταν ἐπὶ θάττον ῥέπει· ὁ δὲ Πυθαγόρας αἰνίττεται τὸ, νὰ μὴ ζυγιάξῃ τις ψευδῶς πράκτων ἀδικα, ἀλλ' οὕτως, ὥστε ἢ γλῶσσα (ἣτις καὶ ἀνάκρισις λέγεται) νὰ ἰσορροπῇ πάντοτε ἐπὶ τοῦ ζυγοῦ, τούτεστι νὰ δίδῃ ἐλάστω τὰ δίκαια προτιμῶν τὴν δικαιοσύνην. Περὶ τῆς κατασκευῆς τοῦ ζυγοῦ καὶ τῆς ὀνομασίας ἢ τῶν αὐτοῦ μερῶν, ἰδὲ εἰς τὸ περὶ φυσικῆς ἐν τῇ Ἐγκυκλοπ. τῶν παιδῶν τὸ

εἰς τὴν τοῦ Θεοτόκου Τ. Α'. Σελ. 152. — 3. Χοίνικ] Εἶδος μέτρου, μετὰ τὸ ὁποῖον ἐμετρεῖτο ἡ καθημερινὴ τροφή τῶν δούλων· αἰνίττεται δὲ, τὸ νὰ μὴ ἦναι τις ἀργός, ἀλλὰ νὰ προνοῇ πάντοτε περὶ τῆς ἀναγκαίας τροφῆς καὶ τοῦ μισθοῦ τῶν δούλων καὶ συντομώτερον, νὰ δίδῃ εἰς τοὺς δούλους τοῦ τὸν ἄξιον μισθόν. — 5. Μὴ φορεῖν στενὸν δακτύλιον] Τούτεστι πολιτεύουσι ἐλεύθερος, καὶ μὴ ὡς σκλάβος δεμένος. — 9. Μὴ ἐσθίειν καρδίαν] Τούτεστι μὴ θανατήνης σεαυτὸν μετὰ τὰς φροντίδας. — 11. Κυαμευταί γὰρ αἱ ψηφοφορίαι] Διότι τὸ παλαιὸν διὰ τῶν κυάμων ἐγένοντο αἱ ἐκλογαὶ τῶν πολιτικῶν. — 13. Εἰς πονηρὰν ψυχὴν] Κατὰ τὸ, μὴ δότε τὰ ἀγαθὰ τοῖς κυσί· μηδὲ βάλετε τοὺς μαγοαρίτας ἔμπροσθεν τῶν χοίρων. — 19. Τῶν πονηρῶν ἀπάγειν] Ἡ γενικὴ δύναμις, τῆς ἀπὸ, ὡς τὸ, ἀπείργειν ἰδὲ Συστ.

τῶν δὲ τὴν νεότητά ποιῶντες, τῶν δὲ συμβουλευμάτων δέλεα ἀφύλακτον προτείνοντες τὴν ἡδονήν. Τοῖς παισὶ τοῖς πλουσίοις οἱ πατέρες νήφειν παραινοῦσιν, οἱ δὲ μεθύειν σωφρονεῖν, οἱ δὲ ἀσελγαίνειν φυλάττειν, οἱ δὲ δαπανᾶν φιλεργεῖν, οἱ δὲ ῥαθυμείν στιγμὴ χρόνου πᾶς ὁ βίος ἐστί, λέγοντες· ζῆν καὶ οὐ παραζῆν προσήκει τί δὲ φροντιστέον ὑμῖν τῶν τοῦ πατρὸς ἀπειλῶν, κρονόληρος καὶ σοροδαίμων ἐστί· καὶ μετέωρον αὐτὸν ἀράμενοι, τὴν ταχίστην ἐξοίσομεν. Καθῆκε δὲ τις καὶ χαμαιτύπην, καὶ προηγώγευσε γαμετήν, καὶ τὰ τῶν πατέρων ἐφόδια τοῦ γήρως περικέκλωσε καὶ σεσύληκε. Μιαρὸν τὸ φῦλον, ὑποκριταὶ φιλίας, ἄγευστοι παρόρησῖας, πλουσίων μὲν κόλακες, πενήτων δὲ ὑπερόπται, ὡς ἐκ Λυρικῆς τέχνης ἐπὶ τοὺς νέους ἀγόμενοι, σεσηρότες, ὅθ' οἱ τρέφοντες γελῶσι, καὶ ψυχῆς ὑποδοκιμαῖα καὶ νόθα μέρη βίου πρὸς δὲ τὸ τῶν πλουσίων νεῦμα ζῶντες, τῇ τύχῃ μὲν ἐλεύθεροι, τῇ προαιρέσει δὲ δοῦλοι ὅταν δὲ μὴ ὑβρίζονται, τότε ὑβρίζεσθαι δοκοῦντες, ὅτι μὴ μάτην παράτρεφονται. Ὡστε, εἴ τῳ μέλει τῶν πατέρων τῆς τῶν τέκνων εὐαγωγίας, ἐκδιωκτέον τὰ μυσαρὰ ταῦτα θρέμματα. Ἐκδιωκτέον δὲ καὶ τὰς τῶν συμφοιτητῶν μοχθηρίας. Καὶ γὰρ οὗτοι τὰς ἐπεικειεστάτας φύσεις ἱκανοὶ διαφθείρειν εἰσὶ. Ταῦτα μὲν οὖν καλὰ καὶ συμφέροντα ἅ δὲ μέλλω λέγειν, ἀνθρώπινα. Οὐδὲ γὰρ αὖ πάλιν τοὺς πατέρας ἔγωγε ἀξιώ τελέως σκληροὺς καὶ τραχεῖς εἶναι τὴν φύσιν, ἀλλὰ πολλαχοῦ καὶ συγχωρῆσαι τινα τῷ νεωτέρῳ τῶν ἀμαρτημάτων, καὶ ἑαυτοὺς ἀναμιμνήσκειν, ὅτι ἐγένοντο νέοι. Καὶ καθάπερ ἰατροὶ τὰ πικρὰ τῶν φαρμάκων τοῖς γλυκέσι χυμοῖς καταμιγνύντες τὴν τέρψιν ἐπὶ τὸ συμφέρον πάροδον εὔρον, οὕτω δὴ τοὺς πατέρας τὴν τῶν ἐπιτιμημάτων ἀποτομίαν τῇ πραότητι μιγνύναι· καὶ τότε μὲν ταῖς ἐπιθυμίαις τῶν παιδῶν ἀφιέναι καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας, τότε δ' αὖ πάλιν ἀντιτείνειν καὶ μάλιστα μὲν, εὐκόλως φέρειν τὰς ἀμαρτίας· εἰ δὲ μὴ γε, προσοργισθέντας, ταχέως ἀποφλεγμῆναι. Μᾶλλον γὰρ ὀξύθυμον εἶναι δεῖ τὸν πατέρα, ἢ βαρύθυμον· ὡς τό γε δυσμενὲς καὶ δυσκατάλλακτον μισοτεκνίας οὐ μικρὸν τεκμήριόν ἐστιν. Καλὸν δὲ, ἕνια τῶν ἀμαρτημάτων μηδὲ

— 3. Οἱ δὲ (οἱ κόλακας δηλ.) μεθύειν, οἱ δὲ καὶ τλ.] Λεῖπει ὁ μὲν, ἰδὲ Συγτ.

— 7. Κρονόληρος καὶ σοροδαίμων] Ὁ πατήρ δηλ. σύνθετα, τὸ μὲν ἐκ τοῦ Κρόνου καὶ λήρος, τὸ δὲ ἐκ τοῦ σορὸς καὶ δαίμων· ὅτι ὁ Κρόνος παριστάνεται ἀπὸ τοὺς ποιητὰς ὡς δυσάρεστος ἄνθρωπος, ὅστις ἔκαμε καὶ πολλὰ ἀνάρμοστα πράγματα. — 8. Καθῆκε (ἀπὸ τὸ καθή-

μι). 9. Προηγώγευτε Περικέκλωσε, σεσύληκε] Ἄντι Ἐνεστ. ἰδὲ Συγτ.

— 12. Σεσηρότες] Ἄντι Ἐνεστ. σαίρω· ἐπὶ τῶν κυνῶν κυριολεκτεῖται· οἱ γελῶντες μὲ τὸ στόμα ἀνοικτόν, καὶ μὲ τοὺς ὀδόντας γυμνοὺς, τούτέστι προσποιοῦνται ὅτι γελῶσι. — 29. Καὶ χαλάσαι τὰς ἡνίας] Ἡ μεταφορὰ ἐλήθη ἐκ τῶν ἀλόγων, τὰ ὅποια διοικοῦνται διὰ τῆς ἀρέσεως, ἀπολύσεως, καὶ ἔλξεως

ειδέναι δοκεῖν, ἀλλὰ τὸ τοῦ γήρως ἀμβλυῶτον καὶ δύσκιφον ἐπὶ τὰ γιγνόμενα μεταφέρειν, ὡς ἕνια τῶν πραττομένων ὁρῶντας μὴ ὁρᾶν, καὶ μὴ ἀκούειν ἀκούοντας. Φίλων ἁμαρτήματα φέρομεν τὶ Σαυμαστόν, εἰ τέκνων, δούλων πολλάκις κραιπαλώντων μέθην οὐκ ἐξηλέγξαμεν ἐφείσω ποτέ, ἀλλὰ καὶ χορήγησον ἡγανάκτησας ποτε, ἀλλὰ καὶ σύγνωθι ἐβουκόλησέ ποτε δι' οἰκέτου, τὴν ὀργὴν κατάσχε' ἐξ ἀγροῦ ποτε ζευγὸς ἀφείλετο, ἤλθ' ἐποτε χθιζῆς μέθης ἀποπνέων, ἀγνόησον μύρων ἀπόζων, σίγησον οὕτω σκιρτῶσα νεότης πωλοδαμνεῖται. Πειρατέον δὲ τοὺς τῶν ἡδονῶν ἥττους καὶ πρὸς τὰς ἐπιτιμήσεις δυσηκόους γάμω καταζευξαι δεσμός γὰρ οὗτος τῆς νεότητος ἀσφαλέστατος. Ἐγγυᾶσθαι δὲ δεῖ τοῖς υἱεῖς γυναῖκας μῆτε εὐγενεστέρας πολλῶ, μῆτε πλουσιωτέρας τὸ γὰρ, «τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα», σοφόν ὡς οἷ γε μακρῶ κρείττους ἑαυτῶν λαμβάνοντες οὐ τῶν γυναικῶν ἄνδρες, τῶν δὲ προικῶν δούλοι λαμβάνουσι γινόμενοι.

ἰγ'. Βραχέα δὲ προσθεῖς αὐτοῖς, περιγράψω τὰς ὑποθήκας. Πρὸ πάντων γὰρ δεῖ τοὺς πατέρας τῶ μηδὲν ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ πάντα ἀδεῖ, πράτειν, ἐναργῆς ἑαυτοὺς παράδειγμα τοῖς τέκνοις παρέχειν, ἵνα πρὸς τὸν τούτων βίον, ὡσπερ κάτοπτρον ἀποβλέποντες ἀποτρέπωνται τῶν αἰσχυρῶν ἔργων καὶ λόγων. Ὡς οἵτινες, τοῖς ἁμαρτάνουσιν υἱοῖς ἐπιτιμῶντες, τοῖς αὐτοῖς ἁμαρτήμασι περιπίπτουσιν, ἐπὶ τῶ ἐκείνων ὀνόματι λαμβάνουσιν ἑαυτὸν κατήγοροι γιγνόμενοι. Οἱ δ' ὅλως φαύλως ζῶντες οὐδὲ τοῖς δούλοις παρόρησίαν ἀγοῦσιν ἐπιτιμᾶν, μήτοιγε δὴ τοῖς υἱοῖς. Χωρὶς δὲ τούτων γένοιτο ἂν αὐτοῖς τῶν ἀδικημάτων σύμβουλοι καὶ διδάσκαλοι ὅπου γὰρ γέροντές εἰσιν ἀναίσχυνοι, ἐνταῦθ' ἀνάγκη καὶ νέους ἀναιδεστάτους εἶναι. Πειρατέον οὖν εἰς τὸν τῶν τέκνων σωφρονισμόν πάνθ', ὅσα προσῆκεν, ἐπιτιθεῖν, ζηλώσαντας τὴν Εὐρυδικὴν, ἣτις Ἰλλυρίς οὔσα καὶ τριβάρβαρος, ὅμως ἐπὶ τῇ μαθήσει τῶν τέκνων, ὀψὲ τῆς ἡλικίας ἤψατο παιδείας· ἱκανῶς δ' αὐτῆς τὴν φιλοτεκνίαν σημαίνει τοῦ πίναγμα, ὅπερ ἀνέθηκε ταῖς Μούσαις,

Εὐριδικὴ Ἰεραπολιῆτις τὸν δ' ἀνέθηκε.

τῶν χαλινῶν. — 4. Εἰ τέκνων;] Φέρομεν ἁμαρτήματα δηλ. — 8. Τοὺς τῶν ἡδονῶν ἥττους;] Τοὺς κυριευομένους ὑπὸ τῶν ἡδονῶν. — 13. Τὴν κατὰ σαυτὸν ἔλα;] Ἀπὸ τοῦ ἔλω ἡ ἐννοια, λάβε τὴν ὁμοίαν σου.

ἰγ'. 7. Λαμβάνουσιν ἑαυτῶν κατήγοροι γιγνόμενοι] Ἡ κοινὴ τὸ ἐκφράζει εὐθὺς, οἱ τοιοῦτοι πατέρες κατηγοροῦσιν ἑαυτοὺς καὶ δὲν τὸ γνωρίζουν.

— 13. Ἰλλυρίς;] Γυνή δηλ. καὶ τριβάρβαρος, ἴδε Γραμ. τὰ εἰς ις. — ις.

περὶ τοῦ τριῶ ἐν συνθέσει. — 15. Ὀψὲ τῆς ἡλικίας;] Αὕτη ἡ φράσις εἰς τὴν κοινὴν ἐκφράζεται διὰ τοῦ, εἰς τὰ γηρατειά της, ἢ ἀφ' οὗ εἶχε γηράσει. — 16. Εὐρυδική;] Πειθανὸν ὅτι ἦτον ἡ γυνὴ τοῦ Ὀρφέως, τοῦ ἐκ τῆς Θράκης ὅπου κατέκειτο δὲ Ἰλλυρίς διὰ τοῦ Ἐθνικῶν τῶν ἰλλυρῶν της, ὅτι τὸ παλαιὸν ἡ Ἰλλυρία, Δαλματία, καὶ Σερβία ἑστῆσαν Ἑλλησπόντου ὀνομάζοντο γενικῶς Ἰλλυρίς, καὶ ἐπὶ γενικώτερον Θράκη. ἡ δὲ ἦτον ἐκ τῆς

Μούσαις, εὔιστον ψυχῇ ἐλοῦσα πόθον.

Γράμματα γὰρ, μνημεῖα λόγων, μήτηρ γεγαυῖα
Παιδῶν ἠδῶντων, ἐξεπόνησε μαθεῖν.

Τὸ μὲν οὖν πάσας τὰς προειρημένας συμπεριλαβεῖν παραινέσεις, εὐχῆς ἴσως ἔργον ἐστὶ· τὸ δὲ τὰς πλείους ζηλῶσαι, καὶ αὐτὸ μὲν εὐμοιρίας θεόμενον ἐστὶ καὶ πρᾶλλῆς ἐπιμελείας· ἀνυστὸν δ' οὖν ἀνθρωπίνῃ φύσει καθέστηκεν.

Β'. ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΑΚΟΥΕΙΝ.

Ἄ. Τὴν γενόμενῃ μοι σχολῇ περὶ τοῦ ἀκούειν, ὦ Νικανδρε, ἀπέσταλκά σοι γράψας, ὅπως εἰδῆς τοῦ πείθοντος ὀρθῶς ἀκούειν, ὅτε τῶν προσταττόντων ἀπήλλαξαι, τὸ ἀνδρεῖον ἀπει-
2 ληφῶς ἰμάσιον. Ἀναρχία μὲν γὰρ, ἣν ἔνιοι τῶν νέων ἐλευθε-
ρίαν ἀπαιδευσίᾳ νομίζουσι, χαλεπωτέρους ἐκείνων τῶν ἐν παι-
3 σὶ διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν δεσπότας ἐφίστησι, τὰς ἐπι-
θυμίας, ὥσπερ ἐκ δεσμῶν λυθείσας. Καὶ, καθάπερ Ἡρόδοτός φησιν, ἅμα τῷ χιτῶνι συνεκδύεσθαι τὴν αἰδῶ τὰς γυναῖκας, οὕτως ἔνιοι τῶν νέων ἅμα τῷ τὸ παιδικὸν ἰμάτιον ἀποθέσθαι,

Ἱεραπόλειος τῆς ἐν τῇ Ἀσίᾳ· τοῦτο τὸ Ἐπίγραμμα τὸ ἀφιέρωται εἰς τὰς Μούσας σημερινὰ τὰ πόθον καὶ τὴν πρὸς τὴν σπουδὴν ἐπιμελείαν· ἡ ὁποία μ' ὅλον ὅτι ἦτον ὑπέργηρος, κατέβαλεν ὁμως πᾶσαν ἐπιμελείαν διὰ τὰ μάθη τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας δίδουσα παράδειγμα τῆς ἐπιμελείας εἰς τοὺς παῖδας τῆς καὶ ἐμψυχόνουσα αὐτοὺς εἰς τὴν μετ' ἐπιμελείας τῆς αὐτῆς σπουδῆν. — 5. Τοῦτο εὐχῆς ἔργον ἐστὶ] Ἐπιθυμητὸν μόνον δηλ. ἀλλ' ὄχι καὶ δυνατὸν (ἐννοεῖται.)

Β'. Περὶ τοῦ ἀκούειν) Τουτέστι τῶν φιλοσόφων καὶ ἰδίως τῶν παραινετικῶν. Διότι τὸ ἀκούειν καὶ συνθέτως διακούειν καὶ ἀκροᾶσθαι (ἐξ οὗ ἀκροατής, ἀκροατής) λέγεται πολλάκις περὶ τῶν μαθητῶν, οἵτινες διακροῖσιν περὶ τὴν φιλοσοφίαν, προστιθεμένου κατὰ γενικὴν τοῦ σουριτοῦ ἢ φιλοσόφου, ἢ τινος τοιοῦτου. Ἄλλ' ὁ συγγραφεὺς ἐνταῦθα, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ πολλάκις, παρέλιπε τὴν συντακτικὴν τοῦ ῥήματος πτώσιν ὑπονοουμένην. Ἡ δὲ ἐπιγραφή «Περὶ τοῦ ἀκούειν» τῆς πραγματείας ταύτης ἐδύνατο ἄλλως ἐκτενεστέρα τὰ ἐκφρασθῆναι οὕτω, «Περὶ τοῦ πῶς δεῖ τὸν νέον τῶν φιλοσόφων ἀκούειν,» κατὰ τὴν «Περὶ τοῦ πῶς δεῖ τὸν νέον τῶν ποιημάτων

ἀκούειν,» ἐπιγραφὴν ἄλλης τοῦ αὐτοῦ πραγματείας.

Ἄ. Σχολῇ) Ἡ λέξις σημαίνει παρὰ φιλοσόφοις τὴν ὑπὸ φιλοσόφου περὶ τινος ὁμιλίαν ἢ διδασκαλίαν ἐν τῇ σχολῇ, ὡς καὶ τὴν περιέχουσαν ταύτην βιβλίον.

— Ὁ Νικάνδρε) Τοῦ Νικάνδρου τούτου, τοῦ Εὐθυδάμου, μακρονοεῖ καὶ ἀλλοχοῦ «Περὶ τοῦ τὰ ἔλλογα λόγῳ χρῆσθαι ὁ συγγραφεὺς, ἑταίρου ὄντος τῶν αὐτοῦ παίδων.

— Τὸ ἀνδρεῖον) Τὸ τῶν ἀνδρῶν δηλαδή, ὀνομαζόμενον καὶ ἀπλῶς ἰμάτιον. Οἱ δὲ παῖδες καὶ μάλιστα οἱ ἔφηβοι ἐφόρου τὴν χλαμύδα ἢ ἄλλως παιδικὸν ἰμάτιον λεγομένην, ἣτις ἦτον καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ στρατιωτῶν ἰδιαίτερον ἐνδυμα.

3. Ἡρόδοτος) «Ἄμα δὲ κιθῶνι ἐκδυομένῳ συνεκδύεται καὶ τὴν αἰδῶ γυνή». Ἡρόδ. βιβλ. Γ. 8. Πηγὴ δὲ, ἐξ ἧς ἠρύσαντο ὁ Πλούταρχος καὶ Ἡρόδοτος τὴν ἐννοίαν ταύτην, ἴσως εἶναι τὸ παρὰ Διογ. Λαερτίῳ τῆς Πυθαγορικῆς Θεανοῦς· «Τῇ δὲ πρὸς τὸν ἴδιον ἀνδρα μελλούσῃ πορεύσθαι, παρήνει, ἅμα τοῖς ἐνδύμασι καὶ τῇ αἰσχύνῃ ἀποτίθεσθαι, ἀνισταμένην δὲ πάλιν ἅμα αὐτοῖσιν ἀναλαμβάνειν.»